

БЕЛАРУСКАЯ МОВА Ў САЦЫЯЛЬНЫХ СЕТКАХ

Уводзіны. У сучасным свеце людзі не могуць уявіць сваё жыццё без Інтэрнэту. Гэтая глабальная сетка адчыняе мноства магчымасцей для чалавека. Уплыў сацыяльных сетак на жыццё людзей велізарны, многія нават не ўсведамляюць да канца маштабы гэтай з’явы, хоць наведванне сацыяльных сетак — гэта самы папулярны занятак у Інтэрнэце. Сёння сярод 100 самых папулярных сайтаў у свеце 20 — гэта класічныя сацыяльныя сеткі і яшчэ 60 — у той ці іншай ступені сацыялізаваныя. Сацыяльныя сеткі сталі самым цэнтрам сучаснага Інтэрнэту. Ні для каго не сакрэт, што нацыянальная мова перадаецца ад папярэдняга пакалення да наступнага. Але што трэба зрабіць сёння, каб прыцягнуць сучасную моладзь да вывучэння роднай беларускай мовы?

Актуальнасць тэмы даследавання тлумачыцца тым, што сучаснікі большасць свайго часу праводзяць у сетцы Інтэрнэт і часцей размаўляюць на рускай мове. У якасці гіпотэзы намі было выдзелена наступнае палажэнне: калі прыцягнуць увагу нашых сучаснікаў да беларускамоўных сацыяльных сетак і профілей, то гэта будзе спрыяць развіццю выкарыстання беларускай мовы ў паўсядзённым жыцці і павышэнню ўзроўню духоўнай культуры.

Прадмет даследавання — месца беларускай мовы ў сацыяльных сетках і жыцці сучасных падлеткаў.

Мэтай дадзенай працы з’яўляецца вывучэнне і аналіз выкарыстання беларускай мовы ў межах сацыяльных сетак.

Пастаўленая мэта абумовіла неабходнасць вырашэння наступных задач даследавання:

1. Выявіць найбольш папулярныя сацыяльныя сеткі сярод падлеткаў, вызначыць інтэрнэт-сайты, якія найбольш часта наведваюць навучэнцы.

2. Даследаваць выкарыстанне роднай мовы ў сацыяльных сетках.

3. Стварыць распрацоўку для сайтаў Tik Tok і Instagram.

Практычная значнасць: вынікі даследавання могуць быць выкарыстаны пры вывучэнні асобных тэм беларускай мовы, пры правядзенні факультатыўных заняткаў, а таксама ў пазакласнай рабоце.

Асноўная частка. На думку вядомага матэматыка і лінгвіста Андрэа Корна, аўтара вядомага артыкула «Лічбавая смерць моў», пра небяспеку, якая пагражае мовам у рэальным жыцці, сведчаць тры прыкметы. Па-першае, гэта страта функцыянальнасці, у той час як мовы выцяснююцца з ужытку ў цэлых сферах, напрыклад, у паўсядзённых электронных зносінах, у электроннай камерцыі або афіцыйным бізнэсе. «Калі гэтага няма ў Інтэрнэце, гэтага не існуе». Па-другое, гэта страта прэстыжу, асабліва ў маладога пакалення. І, нарэшце, страта моўнай кампетэнтнасці, якая выяўляецца ў з’яўленні пакалення «паўносьбітаў», якія ўсё яшчэ разумеюць старэйшае пакаленне, але самі выпрацавалі для сябе сур’ёзна спрошчаную версію граматыкі [1].

Прыведзеныя высновы актуальныя для эпохі, калі мовы Інтэрнэту ўплываюць на людзей больш, чым мовы друкаваных крыніц. Аналітычная кампанія App Economy Insights падала рэйтынг 20 самых папулярных анлайн-платформ па аб’ёме штомесячнай аўдыторыі. У спіс увайшлі не толькі сацыяльныя сеткі, але і іншыя папулярныя сэрвісы, у тым ліку відэахостынгі і нават мэсэнджары.

Лідарам па частцы наведвання стала сацсетка Facebook з паказчыкам у 2,99 мільярда карыстальнікаў у месяц. На другім месцы апынуўся відэахостынг YouTube, на трэцім — мэсэнджар WhatsApp.

Далей па спісе з вялікім адрывам ад лідараў знаходзіцца тройка сэрвісаў з амаль аднолькавай наведвальнасцю: TikTok, Instagram, WeChat і Reddit.

Facebook («Фэйсбук») — найбуйнейшая сацыяльная сетка ў свеце, аднайменная кампанія (Facebook Inc.), якая валодае ёю, была заснавана 4 лютага 2004 г. Маркам Цукербергам і яго суседзямі па пакоі падчас навучання ў Гарвардскім універсітэце. Facebook уваходзіць у пяцёрку найбольш наведваемых вэб-сайтаў свету. Сутачная актыўная аўдыторыя ў сакавіку 2019 г. склала 720 мільёнаў чалавек — столькі фіксуецца сацыяльнай сеткай Facebook штодня. Па дадзеных SimilarWeb на сакавік 2019 года «Фэйсбук» займаў 3 месца па папулярнасці ў свеце [2]. Увосень 2018 года каманда падтрымкі Facebook дадала для выкарыстання 24 мовы, уключаючы беларускую.

Інстаграм уяўляе сабой сацыяльную сетку, у якой можна дзяліцца фота і відэа з сябрамі і ўсім светам. У сапраўдны момант у гэтай сацыяльнай сетцы налічваецца некалькі сотняў мільёнаў актыўных карыстальнікаў, у тым ліку шматлікіх знакамітасцей. Шмат у чым папулярнасць сацсеткі тлумачыцца тым, што гэта зручны і зразумелы рэдактар для фотаздымкаў, зробленых на смартфоне. Інстаграм выкарыстоўваецца не толькі для таго, каб дзяліцца момантамі свайго жыцця, але і для таго, каб даведацца шмат новага і карыснага. Напрыклад у інстаграме існуе мноства акаўнтаў навучальнай тэматыкі розных профіляў.

Падчас прагляду гэтых акаўнтаў нам прыйшла ідэя стварыць пазнавальна-навучальны акаўнт пад назвай mova.kleva. У гэты акаўнт было загружана мноства распрацовак, якія можна выкарыстоўваць на

ўроках беларускай мовы і літаратуры, на факультатывах і для самаадукацыі. Акрамя гэтага, было прынята рашэнне стварыць акаўнт у Tik Tok. Tik Tok — сэрвіс для стварэння і прагляду кароткіх відэа, які належыць пекінскай кампаніі. Запушчана ў 2018 годзе міжнародная версія з’яўляецца вядучай відэаплатформай для кароткіх відэа не толькі ў Кітаі, але і ў іншых краінах. Наш акаўнт называецца MayaMova, у ім мы вырашылі зрабіць акцэнт на забаўляльным кантэнце, але пры гэтым імкнемся яго сумясціць з пазнавальным.

Заклучэнне. Як бачым, наш час дазваляе адкрываць новыя сферы выкарыстання мовы (Інтэрнэт, мабільная сувязь і інш). Сучаснікаў, якія ў паўсядзённым жыцці размаўляюць на беларускай мове, становіцца ўсё больш. Нельга адмаўляць, што на гэта паўплывалі беларускамоўныя сацыяльныя сеткі. І дзякуючы такім акаўнтам, які стварылі мы, родная мова будзе ўсё больш пашыраць выкарыстанне ў жыцці моладзі.

Спіс цытаваных крыніц

1. Для интернета существует только 4 % мировых языков. остальные 96 % мертвы [Электронны рэсурс]. — Рэжым доступу: <https://www.computerra.ru/182980/dlya-interneta-sushhestvuet-tolko-4-mirovyih-yazykov-ostalnye-96-mertvyi/>. — Дата доступу: 03.09.2023.
2. Traffic and Engagement Analysis [Electronic resource]. — Mode of access: <https://www.similarweb.com/website/facebook.com/>. — Date of access: 07.09.2023.

УДК 8.82

А. Н. Ломонос

Государственное учреждение образования «Средняя школа № 20 г. Барановичи», Барановичи, Республика Беларусь

*Научный руководитель
Э. А. Сизова*

ИДЕИ ФИЛОСОФСКО-ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОГО ДВИЖЕНИЯ «ТРАНСГУМАНИЗМ» ЧЕРЕЗ ОБРАЗ НАРРАТОРА В РОМАНЕ А. И А. СОВА «ПРИВЕТ, МИР!»

Введение. Идеология трансгуманизма предполагает возможность создания новых форм человеческого существования в условиях масштабного использования передовых технологий. Наш интерес к выбранной теме объясняется тремя причинами: тема типологии нарраторов в современном литературоведении очень актуальна, тема искусственного интеллекта (ИИ) в современном общественно-политическом, техническом, научном и культурном пространстве остро стоит в современном обществе, идеи трансгуманизма активно обсуждаются и распространяются. Проблема исследования: как идеи трансгуманизма через образ нарратора представлены в романе А. и А. Сова «Прощай, мир!»; в какой степени ИИ и ведомый им человек могут считаться ответственными за результат претворения в жизнь идей трансгуманизма; можно ли считать продукт, созданный ИИ, поощряемый человеком, благотворным для человечества? Гипотеза: в исследованном нами романе представлено большинство идей трансгуманизма через образ нарратора, которым является один из главных героев Zet-искусственный интеллект. Цель исследования: выявление основных идей философско-интеллектуального движения трансгуманизма, их раскрытие через образ нарратора, создание буктрейлера по роману и размещение его в интернете. Задачи исследования: изучить научную и художественную литературу по теме исследования, дать определение понятий «трансгуманизм» и «нарратор», выявить их признаки, проанализировать изображение идей трансгуманизма через образ нарратора в романе А. и А. Сова «Привет, мир!», создать буктрейлер по роману и разместить его в интернете. Объект исследования — роман А. и А. Сова «Привет, мир!» Предмет исследования: образ нарратора Zet в романе как воплощение идей философско-интеллектуального движения трансгуманизма. Новизна исследования: на сегодняшний день нет исследования данной темы в произведениях современной русской художественной литературы. Наш вклад заключается в рассмотрении ее в философском и литературоведческом аспектах, в привитии интереса к русскому языку и литературе, в показе на ярком современном литературном произведении воплощения идей философско-интеллектуального движения трансгуманизма через образ нарратора Zet.

Основная часть. Трансгуманизм — это философско-интеллектуальное движение, продвигающее использование достижений науки и технологии для улучшения умственных и физических возможностей человека с целью устранения нежелательных аспектов человеческого существования — страданий, болезней, старения и смерти, войн [1, с. 88]. Среди трансгуманистов нет единого мнения относительно финальной цели трансгуманистической трансформации человека. Угрозы, связанные с трансгуманистической философией: генетическое и социальное дробление, недостижимость, презрение к плоти и душе, высокомерие, угроза нравственности, угроза демократии, упрощение личности, дегуманизация. Наиболее критический довод против трансгуманизма заключается в концепции расчеловечивания.

Нарратология — это раздел филологии, изучающий тексты с точки зрения их повествовательности. Нарратор — это повествователь. От него читатель узнает о событиях в произведении, это не автор, между ними всегда есть дистанция [2, с. 65]. Читая книгу, мы можем не замечать фигуру нарратора, однако сложно